

Laisvės VARPAS

LIETUVIŲ LAIKRASTIS

Nr. 3 (6)

Liubekas, 1946 m. vasario 16 d.

II metal

1918 m. vasario 16 d.
Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo

NUTARIMAS

Lietuvos Taryba savo posėdyje vasario 16 d. 1918 m. vienu balsu nutarė kreiptis: į Rusijos, Vokietijos ir kitų valstybių vyriausybės šiuo pareiskimu:

Lietuvos Taryba, kaip vienintelė lietuvių tautos atstovybė, remdama pripažintą tautų apsisprendimo teisę ir lietuvių Vilniaus konferencijos nutarimu rugsejo mėn. 18–23 d. 1917 metais, skelbia atstatanti nepriklausoma demokratiniiais pamatais sutvarkyta Lietuvos valstybė su sostine Vilniuje ir ta valstybė atskirianti nuo visu valstybinių rysių, kurie yra buvę su kitomis tautomis.

Drauge Lietuvos Taryba pareiskia, kad Lietuvos valstybės pamatus ir jos santykius su kitomis valstybėmis privalo galutinai nustatyti kiek galima greičiau susauktas steigiamasis seimas, demokratiniu būdu visu jos gyventojų išrinktas.

Lietuvos Taryba, pranesdama apie tai . . . valstybei, praso pripažinti nepriklausoma Lietuvos valstybę.

Vilniuje, vasario 16 d. 1918 m.

Dr. Basanavičius Sal. Banaitis M. Birziska K. Bizauskas
Pr. Dovydaitis St. Kairys P. Klimas D. Malinauskas Vl. Mironas
J. Narutavičius kun. Petrulis A. Smetona Smilgevičius Staugaitis
A. Stulginskis D. Saulys Sernas kun. Saulys J. Vailokaitis
J. Vileisis

JAV senatorius už Lietuvos nepriklausomybę

JAV senatorius Willie Kongresui iteikė rezolucija, kurioje reikalaujama Lietuvos nepriklausomybės atstatymo. Jisai aiškino, jog JAV niekuomet nėra pripažinusios Lietuvos, kaip lygiai ir jos siaurės kaimynų-Latvijos ir Estijos prijungimo. „Šiuo klausimu mes buvom konsekventiški“, pareiskė Willie. Ragindamas prezidentą ir Valstybės Departamentą (Uzs. Reikalų M-ja) panaudoti savo itakas į kitas pasaulio valstybes, kad užtikrintu Lietuvos respublikos tautai nepriklausomybės atstatymą laisvą, demokratiską tautos valios išreiskimą,

Willie pridūrė: „Mano rezolucija atitinka Atlanto Chartos principams, dabar nutilusios Tautų Sąjungos tikslams ir visoms mintims, taip dažnai ir užtikrintai skelbtoms pasauliui mūsų valstybės vyru. Tegul Kongresas pasisako už tai, ka mūsų valstybės vyrai per šiuos metus skelbė kaip siekiama ideala.“ Willie savo rezolucijoje rėmėsi taippat prezidento Trumano kalba laivyno dienos proga, kurioje jisai pareiskė, jog JAV nepripažins nei vienos vyriausybės, kuri yra primesta svetimos jėgos kitai tautai. (New York Journal-American).

Vasario 16-toji

Prieš 27 metus Lietuvių Tautos Taryba Vilniuje paskelbė, kad Lietuva atsisikiria nuo Rusijos valstybės laisvam nepriklausomam gyvenimui etnografinėse ribose.

Jau praėjo penkeri metai, kai mes netekome laisvės, Lietuvos Respublika viena ir kita karta okupavo svetimos valstybės.

Kad mes šiandien turime paslogę ir maista ir galime laisvai minėti, nors svetimoje zemėje, Lietuvos Respublikos nepavergtas dienas, tai turime nuosirdziai dėkoti 1 idziosios Britanijos karinei valdziai: angliu politikai, angliu kariui. Cia taip pat tenka prisiminti, kad 1919 metais, kada mūsų savanoriai mirė kovose dėl laisvės, o visa tauta laukė, ka pasakys didziosios valstybės, ar supras ir iverlins musu krauja ir troškima, 1 idzioji Britanija buvo pirmoji valstybė, kuri istiesė mums ranka ir pripazino Lietuvos nepriklausomybę. Mes tikime, kad 1 idzioji Britanija, būdama demokratijos ir humaniskumo sargyboje, supras mūsų tautos tragiska būkle ir padės atgauti Lietuvai laisvę ir suverenumą.

Neteke laisvės ir tėvynės, mes negalime nekaltėti ir nesvajoti apie laisvę ir tėvynę. Milijonas Amerikos lietuviu, kurie J. A. V prezidentui Vilsonui darė itakos atkurti Lietuvos valstybę, jau atgimusiai Lietuvai atsiuntė simboline dovana Laisvės Varpa, ant kurio yra irasyta: „Kas laisvės nemylti, tas negina jos“.

Kai zuvo didziausia Europos Valstybe — tai Karaliaus Vyltauto 1 idziojo Lietuvos valstybė, penkis simtus metu lietuviu tauta buvo marinama prazūciai. Per ta laikotarpi Lietuvos didziajai, suvilioti latifundijomis ir titulais, apleido savo tauta, tepalik pilkas kaimelis su dainomis ir pasakomis. Bet jis buvo tiek nepalauziamas ir nenumaldomas, kad savo sirdyje issaugojo Lietuvos amzinaja ugni, kuri 1918 m. vasario 16 d. suliepsnojo laisvam ir nepriklausomam gyvenimui. Pilkasis kaimelis issaugojo musu tautos amzinuma, is pilkaju kaimieciu isaugo musu didieji tautos vadai, politikai, menininkai, sviesuomenė. 1919 metu lietuviai savanoriai buvo inteligentai kaimieciai, bezemiai ir darbininkai. Visa tauta pakilo kovoti atgauti Lietuvai laisvę. Ir toji laisvę kaip rojauis paukstis istruko is kruvinu doieju ereliu nagu: Kazerio Vokietijos ir Rusijos Caro.

Kaip vyko Nepriklausomybės paskelbimas? Pirmojo pasaulinio karo metu 1915 m. vokiečių armijos, išstumusios rusus, užėmė Lietuvą. 1917 m. vokiečių okupacinė valdžia, manydama, kad lietuvių tauta apsisprends prisijungti prie Vokietijos, lietuviams leido susaukti konferenciją Vilniuje. Konferencija pasiūlydama palankiomis rezolucijomis, bet išrinko lietuvių atstovybę — Lietuvių Tautos Tarybą. Tautos Taryba, laiviruodama politikos keliais, išvengė jungtis prie Vokietijos ir laukė palankiu karo sėkmės aplinkybių pareikšti tikrąją tautos valią.

Ir štai, vokiečių okupacinei valdžiai nelaukiant ir netikėtai, slapta padarė akta ir paskelbė visam pasauliui, kad Lietuva atsistato savo etnografinėse ribose, atsisikiria nuo Rusijos ir proklamuoja demokratine nepriklausoma Lietuvos Respublika.

Vasario 16 dienos akta pasirasė visos Lietuvos politinės partijos, kurios ėjo į Tautos Tarybą, išskyrus komunistus, dirbusius Sovietų Sąjungos naudai ir nusistatčiusius Lietuvą matyti Sovietų Sąjungos globoje. Tautos Tarybos pirmininku buvo Antanas Smetona —, vėliau pirmas ir paskutinis Lietuvos Respublikos prezidentas. Lietuvos Taryba sudarė 20 asmenų. Čia bus vietoje ju pagarbai paminėti mirusiuosius ir išvežtuosius į Sibira su vėliau eitomis pareigomis. Mirė: Tautos veteranas dr. Basanavičius, Respublikos Prezidentas Antanas Smetona, spaudos darbuotojas Sal. Banaitis, bankininkas Jonas Vailokaitis, Vyskupas Staugaitis, ministras adv. Jonas Vileišis, teisininkas Narutavičius, ekonomistas Sernas, kun. Petrusis ir kooperatininkas Smilgevičius. Išvežti į Sibira ir mums nežinoma, ar gyvi: pasiuntinys, ministras agronomas I. onatas Malinauskas, ministras K. Bizauskas, ministras Petras Klimas, ministras pirmininkas prof. I. ovydaitis, antrasis Respublikos prezidentas agronomas A. Stulginskis. Gyvieji gyvena už tėvynės ribų.

Tautos Tarybos vyrai, išvedusieji Lietuvą į nepriklausomą gyvenimą, turėjo visiska tautos pasitikėjimą, ka matome iš to, kad ir vėliau jie ėjo aukščiausias pareigas Valstybės gyvenime.

Tautos Taryba ėjo suverenines ir vykdomosias valdžias pareigas. Į ėl to ji turėjo viena tikslą — priversti Lietuvą ligi Steigiamojo Seimo, vakaru Europos pavyzdžiu demokratiškai renkama. Jos kelias buvo tikras: buvo susauktas Steigiamasis Seimas, buvo paskelbta Lietuvos Respublikos 1921 metų konstitucija. Tuo būdu buvo padetas visiskai teisetas Lietuvos valstybės pagrindas.

Tautos Taryba, paskelbusi nepriklausomą Lietuvą su sostine Vilniumi, musu tautos ir Valstybės gyvenime irasė grazu, neisidildoma istorijos lapa. Praėjo gyvenimo dienu aistros, istorijos perspektyvoje jinai gal sviesiausia is kitu Respublikos laikotarpiu, nes tie laikai be kiltko reikalavo ir didžiausio pasiaukojimo tautos labui. Tautos Taryba vadovavo ir slatė politikos gairės ismintingai ir ryztingai ir atiliko tautos valia. Vos atgimusiai jaunai valstybai ieti i pasaulio tautu foruma nera lengva, kuomet niekur nebuvo pratinu keliu, nei pazinciu su vadovaujanciais politikais, sprendusiais Europos tikima. Bet ji savo autoritetu, musu vyru asmenybemis pradare duris i diduju valstybiu parlamentus ir isgavo pripazinima Lietuvai

Valstybės suverenines teises. Lietuvių tautai, turėjusiai daug priešų, buvo pri pažinlas subrendimas gyventi laisvai ir atskirai.

Tik Tautos Tarybos dėka 1919—1920 metais lietuviams buvo taip vieningi ir isamoninti kovai del laisvės savo zemeje su visais priešais. Po Tautos Tarybos vėliava visas Lietuvos jaunimas vyko savanoriais kovoti su organizuotais vokieciais, rusu ir lenku daliniais, kuriu kiekvienas ju norejo Lietuva prijungti prie savo teritoriju. Tas kovas mes nepakankamai aprasem ir parodem pasauliui nusistebėti kaip karzygiai brangiausia savo turta aukoja tėvynei — jie paaukojo gyvybe. Tautos Taryba, iseidama is butino reikalo ginti savo sienas, pradėjo organizuoti reguliarine Lietuvos kariuomenę. Tautos Taryba buvo visom darbo ir kulturos sakom dvasine parama ir moralinis autoritetas.

Visiems gerai zinoma tiesa, kad tik medžiaginius daiktus galima atstatyti, bet gyvus tik isauginti ir subrendinti. Musu tautos vadai ne is kelmo isspirti: jie auklėjosi sveltimuose universitetuose, dirbo pogrindziuos, kentėjo ir buvo kalinami uz tautini darba. Jie isėjo is darbo zmoniu sluoksniu, jie mokejo dirbti ir pastiaukoti. Per penkis simtus Lietuvos pavergimo metu visi musu vadai buvo persekioti. Į ėl to asmuo, isėjes i viesa gyvenima, kaip taisykle, turėjo visa konspiracinio darbo bagaza, ir jis dirbo ne sau, bet tautai. Lėl to tie asmenys buvo

apsvieti idealizmo ir humanizmo saule. Į ėl to Lietuvos valstybes atsikurimas tuoj po pirmojo pasaulinio karo buvo isdava ilgu amziu kovu, patyrimo, kentejimu ir auku. Į ėl to laisva Lietuva yra musu tautos istorijos pribrendes vaistus.

Lietuvių 3 milijonu tauta, o su nulaulejusiais 4,5 mil., pasaulio tautu seimoje laikoma maza tauta, bet kiek daug yra valstybiu, kurios skaiciumi dar mazesnes uz mus. Kultura vertinama ne pagal skaiciu, bet pagal vertybes. Lietuviu tautos inasas i Europos veido sudaryma 14 ir 15. amziuje pakankamai zinomas, kaip siandien zinomas kalbos mokslu srilyje, tapyboje, literaturoje ir zemes ukyje.

Ir vis tik mes cia gyvename ir renkamės dėl to, kad 1940 metais Lietuvos Respublika tapo pavergta sveltimuju, kurie, gal buti, taip pat supranta laisve, bet toji ju laisve aplemdyta imperializmo debesimis ir grobuonio zmogaus gyvuliskais palinkimais.

Ir koki ziauru gyvename paradoksai! Pasauli tvarka politikai siandien viena tezino: Karas baigesi, bet taikos nera. Ta paradoksa labiausiai jaučiam mes, tremtiniai, kurie daugiausiai laukeme karo pabaigos ir labiausiai jaučiames visisko nezinojimo bukleje, kokia musu ateitis, kuriam viespaciuui atiduosime savo darbo rankas ir kurioj zemėj l ievas musu galvas priglaus. Nors musu vienintelis troskimas tēra: grizti i tėvyne.

Prancuzu „La Croix“ informacija

Prancūzų kataliku plačiai skaitomas ir gerai informuotas laikraštis „La Croix“ s. m. sausio 13—14 d. raso:

„Jau kuris laikas, kai tam tikros ziniios labai diskreciai pranesa apie tai, kad JAV pripazistancios Baltijos krastu — Lietuvos, Latvijos ir Estijos — inkorporavima i Sovietu Sąjunga.

Jungtiniu Tautu susirinkimo metu, sakoma, Byrnes ir Bevin kalbėjosi ir situo klausimu. Beje, tas klausimas buvo uzsimintas ir Maskvos pasikalbėjimuose, ir pagal viena pranesima is Londono Molotovas buvo tada tuo reikalu gaves formaliu patikinimu. Dar nežinomi Byrnes ir Bevino pasikalbėjimu Londone rezultatai. Kai kurie tikina, jog jie pasibiage aiskiu Londono ir Vasingtono pripazirimu, kad Lietuva, Latvija ir Estija priklauso Sovietams. Taciau tie spėjimai atrodo pernelyg

drasus. Greiciausia, D. Britanija norētu palaukti kai kuriu pakibusiu klausimu issprendimo ir tuo tarpu laikytis protingo rezervuotumo.

Kiek tai liecia JAV, Vasingtonas pareiskia, kad nepagrستي yra visi gandai, spekuliuoja „eventualiu Sovietu agresijos pries Baltijos valstybes „ripazinimu“. Valstybes departamento kalbetojas pareiskė, jog nieko nera nutarta dėl Lietuvos, Latvijos ir Estijos prijungimo prie Rusijos. Negali būti kalbos, kad JAV atsakytu savo nusistatymo, kuri 1940 pareiskė Sumner Welles ir pagal kuri triju Baltijos saliu aneksija, ivykdyta smurtu, niekada nebūsianti JAV pripazinta.

Tiesa, eventualus angliu-amerikieciu atsiskymas pripazinti (Baltijos krastu prijungimo) praktiskai ivykusio fakto nei kiek nepakeistu“

Pabaltijo tautu atstovai vyr. UNRRA vadovybėj

Sausio pradžioje UNRRA'os vadovybėjė Höchste lankesi Wiesbadeno Baltijos tautu atstovai, kuriuos prieme is JAV grizes UNRRA' os atstovas dr. Bedo, kuris dažnai lankydavosi Wiesbadeno stovyklose ir yra laikomas baltieciu draugas.

Dr. Bedo pradėjo pasikalbėjima apie paskutiniu laiku amerikieciu kariu dienrastyje „The Star and Stripes“ paskelbtus baltieciu DP nepalankius straipsnius. Jis pats nekreipias didesnio dėmesio ir maza, kad tuo mazai interesojuojasi ir amerikieciu kariai, sio laikrascio skaitytojai.

Paklaustas del emigracijos galimumu, dr. Bedo paaiskina, kad siuo klausimu jam nesa duota jokiu nurodymu, neziūriat i tai, jog diena pries tai jis pats matėsi su vyr. UNRRA'os direktorium Vokietijai gen. Morgaa.

I klausima kiek ilzai UNRRA numatanti aprūpinti Pabaltijo DP, dr. Bedo atsake, kad neilgiau, kaip vienerius metus. Vokietijoj mes

nepasiliksia, bet kada ir kur mus ves, nesa zinoma. Paklaustas del spaudoje spėjamo Baltijos valstybiu aneksijos pripazinimo, UNRRA' os atstovas atsakė, kad siuo klausimu jokio lemiamo sprendimo nera padaryta. Siaures Amerikoj vykstas didelis judėjimas musu naudai. („LIBEKAS VESTNESIS“)

AUSTRALIJOS DARBIECIAI PRIES KOMUNISTUS

Kaip „The Times“ pranesa, didelis Australijos darbieciu partijos komitetu skaicius kreipėsi i Australijos vyriausybe prasydamas imtis drastisku priemoniu pries komunistu partija. Vienas toks komitetas telegrafavo ministeriui pirmininkui prasydamas ji „sutrūkydyti komunistu pastangas sukurti Australijoj fazizma.“ Sie komitetai praso darbieciu parlamentarus ir profesiniu sajungu lyderius padėti jiems sioj kompanijoj.

FAUSTAS KIRSA

Mes sugrįsime

Mes isejom vieni
Neguosti, neprasomi.
Amžiu meile kupini,
Apsisagste asarom.

Zaidė peteliskės mums,
Zaidė kraujas liejamas.
Mes netekome namu,
Bėgom nuo kalėjimu.

Nieks nelaukia svetimu,
I ievė mūsų gerasai!
Lanko priesas i namus
Pro Seinus ir zarasus ...

Ir užtvino vieskeliai
Nematytom voromis ...
Lietuva, tu nebijai
Būdama padori vis ...

Mes sugrįsime būriais,
Lietuva nualinta!
Laukia liepos pakeliais,
Laimė, dar ne amen tau!

Ten pirmoji laisvė skris,
Bus taika pasaulinta;
I idis vargas nusirts,
Einame, matau, link tai ...

Viespatie, tava ranka
I aug nustuostys asaru.
Ir žinosime uz ka
Saulė bus ir vasara.

Siandieninė Lenkija

Paskutinio karo istorijoje Lenkijai tenka ypatinga vieta. Ji, paskatinta sąjungininku pažadu, pirmoji ryztasi ginklu pasipriesinti vokiečių agresijai, sukėlusiai visame pasaulyje žiauriausia kara. Ji du kartu esti karo laukas. Lenkai suruosia Varšuvos sukilimą, si gražu miesta pavertusi griuvėsiu kruva. Pokarinėse konferencijose ir pasitarimuose Lenkijos vardas dažnai linksniuojamas: gincijamasi ir nesutariama. Be abejo, ir mūsų skaitytojų Lenkija idomaujama. Lenkija jau artimas Lietuvos kaimynas ir, antra vertus, nuo josios likimo maziau ar daugiau priklauso ir Lietuvos ateitis.

Politinė padėtis

Politiniai Lenkija priklauso prie tu valstybiu grupės, kurios teoretiniai yra nepriklausomos, o faktiniai svetimu okupuotos. Didziųjų valstybiu pripazinimas nelaikuoja visisko Lenkijos nepriklausomumo. Lenkijos tarptautinė padėtis yra žymiai geresnė. Jos sąjungininkai- Anglija, JAV ir Prancuzija. Be to, lenkai, nors per vokiečių okupaciją neteko 8 milijonu žmonių, dabar save laiko 20 milijonu tauta.

Siandien darbininkas ir net gi liaudies milicininkas neabejotinai yra visu simtu procentu patrijotai. Dabartinė valdžia yra bejėgė su tuo kovoti. Laukiama rinkimu. Rinkimai parodys tikrąją padėtį. Is viso, reikia laukti audringu rinkimu.

Lenkija ir Lietuva

Likimas suartina nevien žmones, bet ir tautas. Jau nuo senu senovės lenkai jautė lietuviams simpatijų. Gal būt, kartais tos simpatijos virsdavo ir neapykantomis, kai „litvinai“ uzsispyre kratydavosi ju siūlomos „meilės“. Unijos salininku ir siandien nestinga. Daugeliui lenku nesuprantamas lietuviu noras atsiskirti. Taciau visdelto netruksta ir tokiu, kurie Lietuvai linki nepriklausomo gyvenimo. Blogiau yra su Vilniaus krasto lenkais. Ypac kartelio jautia is vokiečių okupacijos meto. Siuju, palyginti, nedaug.

Lenkai gyvai seka Lietuvos partizanų kova ir didziuojasi ju ryztumu. Lietuvis, ypac senesniuose lenkuose, yra savas žmogus. Apie lietuvius jie yra susidare nuomone is Mickeviciaus, Sinkeviciaus ir kitu rastu. As pats Lenkijoj sutikau daug sirdingumo ir draugis-

kumo. Lenkas nevisada lenkui geras, taciau su lietuviu jisai visada malonus ir vaisingas.

Ateities perspektyvos? Reikia manyti, kad Lenkijoje ivykstancios atmainos, suteiks ir Lietuvai galimuma pakeisti savo dabartine padėtį. Ir Vilniaus klausimu imanoma susitarti.

Gyvendamas Lenkijoj susidariau vaizda, kad lenkai nepalaužiamai tiki i savo tautos nepriklausomybe ir nuosirdziai linki to lietuviu tautai.

POVILAS MICKEVICIUS

Sovietai neturi atomines bombos

„Daily Mail“ raso, kad prez. Trumanas, atsakydamas i klausimus sausio 8 d. ivykusioj spaudos konferencijoje, pareiskes, jog jis neturis ziniu, kad rusai butu jau israde atominė bomba. Toliau prezidentas pasakė, jog jis pilnai pritarias ministerio J. Byrnes pareiskimui, kad atominės bombos paslaptis dėl Maskvos susitarimo nesanti pavojuje.

Tuo tarpu britu mokslininkas dr. Armattoe, uzklaustas Londone, kuo jis remias savo pareiskima, jog Rusija turinti „super“ atominė bomba, pasakė:

— Cia rizikuojama gyvybėmis. As joms sudaryciau pavojų, jeigu paskelbciau kokiu būdu as suzinc jau paslapti. Tai skamba paslaptinai, bet mano lūpos uzrakintos. As neturiu apvilti pasitikėjimo.

Is Svedijos isvezami

Sveicarijos radijo ziniomis, sausio 23 diena is Svedijos pradėta i SSSR okupuota Vokietijos zona isvežti internetu tieji vokiečių karijai, ju tarpė ir baltai.

Naujas „Laisvės Varpo“ redakcijos ir administracijos adresas yra sis:

Lübeck, Moltkestr. 1a, telef. 2 20 59.

Gimnazijos direktoriu suvaziavimas

S. m. sausio mėn. 12—14 d. Hanau ivyko Vokietijoje veikianciu lietuviu gimnaziju direktoriu suvaziavimas, kuriame dalyvavo 30 atstovu is anglu, amerikieciu ir prancuzu uzimtu Vokietijos sriciu.

Per tris nuosirdziu ir draugisku pasikalbėjimu ir pasitarimu dienas nusistatyta suviendinti gimnaziju veikla ir aptarti ivairus kiti reikalai.

Priimta rezolucija, kad visur Lietuviu Tremtiniu Bendruomenės kreiptu daugiau dėmesio i svietima ir lengvintu mokytoju bei mokiniu darbo salygas.

Sitas direktoriu suvaziavimas, ivykes nepaisant sunkiausių susisiekimo salygu, visam svietimo darbui suteikia nauja impulsa ir liks kaip grazus žygis mūsų isivijios istorijoje.

Atvyksta M. K. Ciurlionies Meno Ansamblis

Gautas oficialus pranesimas, kad A. Mikulskio vedamas Ciurlionio Meno Ansamblis i britu zona atvyks s. m. vasario mėn. antroje pusėje ir kad lankys Hamburgo ir Slezvigo-Holsteino lietuvius. Sioms gastrolėms nustatyta toks planas: 1. Hamburg, 2. Wentorf, — Schwarzenbeck, 3. Lübeck — Bad Segeberg, 4. Haffkrug — Neustadt, 5. Kiel, 6. Eckernförde, 7. Flensburg, 8. Niebüll — Sylt, 9. Husum, 10. Schleswig, 11. Rendsburg, 12. Neumüntser, 13. Itzehoe. Tikslinės datos bus praneštos vėliau.

KRONIKA

NAUJAS GIMNAZIJS DIREKTORIŪS

Liubeko Lietuviu gimnazijos dir. p. Gelezinis is eitu pareigu savo paties prasyimu pasitraukė. Naujuoju gimnazijos direktoriumi paskirtas p. Petras Gaurys, prityres pedagogas ir Lietuvoje buves gimnazijos direktoriumi.

MISIJS

Jezuitas tėvas Bruzikas Liubeke laikė misijas.

SOFERIU KURSAI

Pereitu metu lapkricio mėn. Liubeke buvo atidaryti lietuviu soferiu kursai, kuriems vadovauja inz. Traska. Teoretinis kursas jau baigtas ir pradėtas darbas praktiskai.

Kursais ypatingai domimasi.

SVARBU

Norintiems surasti giminiu ir pazistamu JAV reikia kreiptis i Lietuvai Vaduoti S-ga siuo adresu: Jurgis Lapinskas, 6820 Superior Ave, Cleveland 3, Ohio, USA.

Is Karaliauciaus i Vilniu

Vilnius. LTSR Mokslo Akademijos pareigūnai Karaliauciuje vienu rūnu griuvėsiuose atrado vertingu kultūrinu unikumu, kuriuos naciai buvo isgrobe is Lietuvos.

Tarp tu vertybiu pazymėtinas Ruigio „Lietuviu Gramatikos“, parasytos 18 amž., vienintelis visam pasaulyje islikes egzempliorius. Vienam pusiau uzgriaudant rusy rastas Didziojo Lietuvos Kunigaikscio Zygimanto dokumentu rinkinys, 1758 metais atspausdintas vienoje Vilniaus spaustuvėje. Be to, uztiktas Girneicio lietuviu kalbos zodyno rankrastis, parasytas 1591 metais.

Dabar minėtieji rankrasčiai ir vertingi veikalai vėl grazinti Lietuviu Mokslo Akademijai Vilniuje.

(Berlyno „Nacht-Express“, sausio 19 d.)

Lietuvos vyskupu likimas

Vokietijoj šiuo metu gyvena trys Lietuvos vyskupai: Juozapas Skvireckas Kauno Arkivyskupas Metropolitais, Vincas Brizgys, Kauno vyskupas koadjutorius, ir Vincas Padolskis, Vilkaviskio vyskupas koadjutorius. Visi šie trys vyskupai praėjusi rudenį ilgą rastu krepšį ir viso pasaulio katalikų vyskopus, nusviesdami jiems lietuvių tautos kanciu kelia per eilę pastarųjų metų, lietuvių tremtinių gyvenimą ir prasydami visokeriopos paramos. Kiek vėliau arkivyskupas J. Skvireckas buvo nuvykęs į Roma; kur buvo priimtas Popiežiaus ir turėjo su juo ilgus pasikalbėjimus.

Is Lietuvoj pasilikusiu, du senukai vyskupai: A. Karosas ir Pr. Karevicius yra mirę. Vilkaviskio vyskupas Antanas Karosas, Amerikos lietuvių spaudos žinicmis, žūvęs Lietuvoje 1944 m.

rudenį. Jo žuvimo aplinkybės nežinomos. Manoma, kad jis žuvo per karo veiksmus. Buves ilgametis Zemaicių vyskupas, eile pastarųjų metų nebėjęs pareigų ir gyvenęs Marijonu vienuolyne, Pranciskus Karevicius mirė 1945 m. vasara. Jis palaidotas 1945 m. birželio 3 d. Kaune.

Koks kitu Lietuvoj pasilikusiu vyskupu: Reinio, K. Paltaroko, T. Matulionio ir P. Boriseviciaus likimas, nėra žinios, Kauno gi vyskupija valdo prelatas Jokubauskis ir kun. Mieleška, ilgametis karmelitu parapijos Kaune klebonas. Jie abu, kaip Brooklyno „Laisvė“ praneša, rasė atsisaukima prieš partizanus, kuriuo smerkiama partizanų Lietuvoje veikla ir jie raginami mesti ginklus. Šis ju atsisaukimas buves perskaitytas bažnyčiose is sakyklu.

A. a. Prof. Dr. V. Gaigalaitis

Toli nuo tėvynės po ilgo ir nasaus darbo 1945 m. lapkričio 30 d. Badeno provincijoje Bretten miestely mirė didis lietuvių tautos sūnus prof. dr. Vilius Gaigalaitis. Lietuvoj jis buvo plačiai žinomas ne tik savo mokslinė, bet ir politinė bei visuomeninė veikla Mazosios Lietuvos lietuvių tarpe dar prieš 1914 m. ir vėliau, kai Mazojai Lietuva grizo i viena kamiena su Didzija.

Velionis prof. Dr. V. Gaigalaitis buvo gimes 1870 m. rugsėjo 27 d. Naujienos kaime, Ragainės apskr. Mokėsi Tilzės ir Klaipėdos gimnazijose, po to studijavo Karaliaučiaus ir Berlyno universitetuose teologija ir filosofija. 1900 m. Karaliaučiuje jis gavo fil. dr. laipsnį uz dizertacija apie lietuviska postila. Po to jis kunigavo Maz. Lietuvoj. 1903, 1908 ir 1913 m. jis buvo nuo Klaipėdos ir Silutės apygardos isrinktas i Prūsijos seima, kur gynė lietuvių reikalus. Be to, jis buvo uolus lietuvisku draugijų steigėjas, lietuvisku knygu leidėjas, knygynų organizatorius, apskritai, vienas svarbiausiuju lietuviybės

sulu Maz. Lietuvoje. Jis parengė Klaipėdos lietuvių pasirasyta memorandumu dėl Klaipėdos Krasto atskyrimo nuo Vokietijos ir memorandumu Taikos Konferencijai Paryziuje.

Klaipėdai grizus prie Lietuvos, jis buvo pirmosios lietuviskos direktorijos narys, tvarkė mokyklų ir bažnyčių reikalus. Jis isteigė pirma lietuvių gimnazija Klaipėdoj, daugiau negu 50 privatiniu lietuvisku mokyklų, isteigė Klaipėdos kr. muziejų ir atliko dar daug kitu pazymėtinu darbu. 1935 m. Lietuvos evangelikų liuteronu sinodas jį isrinko senjoru ir patvirtino konsistorijos prezidentu. Siose pareigose jis isbuvo 8 m. Jo pastangomis Lietuvos universitete buvo isteigtas evangelikų teologijos f-tas, kuris paruosė visa eile kunigu. Tuo būdu Lietuvos evang. bažnyčia galutinai atsipalaidavo nuo tiesioginės vokiečių itakos. Velionis ilga laika buvo šio f-to dekanu ir profesoriavo jame.

M. V.

Feldmarsalo Rommelio mirtis

Vokiečių feldmarsalas E. Rommelis buvo vienas is gabiausiu šio karo vadu, tačiau ir jis neisvengė daugelio kitu savo kolegu likimo. Jis buvo priverstas mirti. Štai kaip paskutine jo gyvenimo diena apraso amerikiečių žurnalas „Newsweek“, pasiremdamas feldmars. zurnalos ir sūnaus parodomais:

„1944 m. spalio 14 d. feldmarsalas Rommelis anksti atsikėlė savo namuose, mazame Herrlingen miestely netoli Ulmo. Jo 17 metų sūnus, jaunesnysis leitenantas vienoj prieslėktuvinėj baterijoj, 6 val. ryto turėjo atvykti traukiniu trumpu atostogu. Be to, ta diena taip pat buvo laukiama ir kitu svečių. Praėjusia nakti feldmarsalas buvo telefonu is Vyriausios fiurerio būstinės painformuotas, kad pas jį atvyksia du karininkai is Wehrmachto asmeninio skyriaus pasitarti dėl naujo jo paskyrimo. Rommelis jau buvo beveik sugydes tas keturias zaizdas galvoje, kurias jis buvo gaves liepos 17 netoli Livarot, Prancūzijoj, kai vienas zemai skrides amerikiečių lėktuvas apšaudė jo automobilį. Zaizdos nepadarė jokios zymesnės itakos jo sveikatai, isskyrus tik dalini kairiosios akies paralyziu.

Pusryciaujant Rommelis pareiskes savo sūniui bloga nujautima.

— As netikiu, kad fiureris norėtu paskirti mane i nauja vieta. Greiciau jis nori manes nusikratyti.

Lygiai pietu metu prie Rommelio namo privaziaves karinis auto, vairuojamas SS karininko ir dar keturios masinos su ginkluotais civiliais. Du generolai: Maisel ir Burgdorf islipe is pirmojo auto ir pareiske, kad jie nori su feldmarsalu atskirai pasikalbėti. Po 45 minučių Rommelis pasaukes savo sūnu i kabinetą.

— Atrodo, jog ankstyvesnis mano stabo virsininkas generolas leitenantas Speidel yra praneses, kad as esu isimaises i atentata pries fiureri liepos 20 d. ir kad vien tik mano zaizdos esa sulaukiusios mane nuo aktyvaus dalyvavimo tame atentate, — pareiskes sūniui Rommelis. — Dabar fiureris leidzia man apsirinkti: ar praryti nuodu piliule, tuo atveju mano seima būtu valstybės aprūpinta, ar būti vieso teismo pasmerktam. As jau pasirinkau. Su tavo motina as jau atsisveikinau.

Rommelis greitai apkabines savo sūnu, uzsimetes odini apsiausta, pasiėmes lazda ir ilipes i automobilį. Abu generolai atsisveikine su Rommelio seima pakeldami rankas ir nuseke paskui jį i automobilį, kuris nuvaziaves Blaubereu kryptimi. Po penkiolikos minučių is Wagner mokyklos rezervinės ligoninės telefonu buvo pranešta, kad du generolai atveze i ligonine negyva feldmarsala Rommelį. Mirties priezastis ligoninės sarasuose buvo pazymėta — „cerebral hemorrhage“.

Vilniaus radijo pranesimai

— Sausio 28 d. Tarybinė Lietuva plačiai minėjo vieneriu metu issilaisvinimo is vokiečių okupacijos sukaktuves. Ši diena minima todėl, jog 1945 m. sausio 28 d. buvo vokiečiai isvyti is Klaipėdos krasto, ir tuo būdu visa grizo Tarybu Lietuvai. Daugelyje vietu ta proga vyko mitingai. Keleta mitingu transliuota per radija. Kaune vienam mitinge kalba pasakė Snieckus. Kalbėcjas ypac smarkiai plūdo visus tuos, kurie dar vis nesuipranta ir drumsčia ramiam tarybiniam pilieciui gyventi.

Lietuvių raudonarmiečių daliniai, dalyvave Klaipėdos atvadavime, pavadinti Klaipėdos vardu.

— Iki siol Ukmergės apskr. atstatyta 13 stambesniu vokiečių besitraukiant sunaikintu imonių.

— Didelė dalis kinu Lietuvoje yra kilnojami. Pav., Marijampolės apskr. veikia 5 tokie kina.

— Rygoje suruosta Pabaltijo respublika sachmatu turitrya laimėjo Mikėnas, surinkes is 17 galimu tasku — 14,5. Antra vieta teko Telusiu (Liet.), trečia— Koblenas (Latv.) ir ketvirta— Vistaneckiu (Liet.). Didmeisteris Keresas kazkodėl nedalyvavo.

— Paskutiniu metu Lietuvoje suimti zurnalistai: Juozas Zengė-Zlabys, Jonas Vytautas Narbutas ir Juozas Keliuotis. Is savo pareigų atleistas Juozas Vaisioras, buv. Gedvilo pavaduotcjas.

— Buv. Lietuvos min. pirm. Vl. Mironas, priesingai gandoms šiuo metu gyvenas Kaune.

— Meno reikalu valdyba paskelbė konkursa parasyti gražiausiai tarybinu dainu melodijai. Pirmoji premija — 8000 rubliai, kitos dvi po 5000 rubliu.

Laiskai redakcijai

IS BERLYNO MUMS RASO:

Mūsikiu Berlyne vos saujelė, ir ta pati vis nyksta cia vienokia, cia kitokia kryptimi. Tie, kas dar liko, skaudziausiai pergyvena tai, kad yra lyg visu uzmirsti.

IS POTSDAMO RASOMA:

Man, kaip LTSR pilieciui, dar praėita vasara komendantūros buvo pasiūlyta grizti Lietuvon. Tiktai dėl zmonos ligos kelione iki šios vasaros atidėjo. Man, kaip apyseniui žmogui, ir dar su ligota žmona, namo, esant dabartiniam transporto stoviu, sveikam grizti beveik neimanoma. Gyvenam pakenciamai, tuo tarpu dar nebadaujam.

IS DANIJOS:

Nymindėgab stovykloje yra 1600 zmonių, kilusiu daugiausiai is Klaipėdos krasto. Mūsikiu cia vos keliolika. Mes gyvename neblogoi, o valgis visai pakenciamas.

KAIP ANGLAI SAUGO SAVO LAISVĖS GIMIMO METRIKA

Anglu spaudos žiniomis, originalas „Magna Charta“ — Didziosios Laisvės Chartos, kuri sudarė politiniu laisviu ir demokratijos pradzia Anglijoj — vėl grizo is Amerikos i tėvyne. Pasirodo, kad vis labiau isgalint hitleriskam karo siaubui, kuris 1940 m. grėsė pavergti ir Britu salyna, anglu vyriausybė laikė būtinu ir reikalinga „Magna Charta“ originala padėti saugioj vietoj; kuri būtu neprieinama naciams. Tokia vieta buvo Amerika, kur britu Laisvės gimimo metrika isbuvo visa kara.

Dabar gi pražus karo audros, „Magna Charta“ uzdaryta transatlantiniu „Queen Elisabeth“ seife vėl perplaukė Atlanta, grizdama tėvynėn. Taciau kuomet laivas artinosi prie Southampton uosto, laivo kapitonas pėnesė ta brangu dokumenta i savo kajute, kur paslėpė po lova, maitydamas, kad nuosavoj kajutėj „Magna Charta“ bus saugiau. . .

ALB. VALENTINAS

A. P. JASAS

IESKAU MATO GROKO...

Motto: Padėkime susirasti artimuosius . . .

Nuo tos pat dienos, kai tik velniskasis likimas mus atbloškė Vokietijon, mes visur blaskomės, beieskodami artimųju. Beveik kiekvienas ieskome ir beveik kiekvienas nerandame. Galima sakyti, tik pats velnias toki isblaskymo plana galėjo sugalvoti.

Taigi, ir as ieskau Mato Groko. Ieskau jau pusantru metu. Lietuvoje as ji mazai tepazinojau, bet Vokietijoje jis man pasidarė daugiau negu artimas. O suartino mus ta aplinkybė, kad jis Rytprūsiose pasiėmė trumpai pagloboti mano cėmodanus su visu turtu ir taip rūpestingai „nušlobojo“ iki sios dienos . . . Nei vėjai nebeatpūtė, nei pauksčiai nebeatnėsė nuo to laiko jckios zinėlės apie Mata Groka ir manuosius cėmodanus . . .

Zinote, anose hitleriskose dienose visi mes buvome fabriku, dirbtuviu arba piktu vokiskuju ukininku beviltiskoje vergijoje. Ieskotis per spauda mums vietos nebuvo. Visu uz visus tuomet pasisovė ieskoti tokia „hilfstelė“ Berlyne. Bet ja geriausiai tuomet charakterizavo ant tos „hilfstelės“ laiptu Berlyne graudziai verkianti moteriskė siais zodziais:

— Sita paukstyna yra piktoji dvasia apsedus . . .

Greiciausiai, taip ir buvo. Ziema buvo salta, rastininkai isalusioje „hilfstelėje“ vaiksciojo raudonomis nosimis ir rankomis. Tuomet naciai jiems sitaip kalbėjo:

— Be reikalo salate, gerbiamieji. Peciu galėtumėte laiskais pasikurenti. Juk gaunate ju kasdien po keleta tūkstanciu. O dėl artimųju suradimo — spiaut . . . Kiekvienas kiekviena spės susirasti naujoje Europoje, dabar tegul dirba fabrikuose ir negaisina laiko . . .

Ir emė neatplėstais laiskais kurenti krosnis. Asaromis ir sielvartais, galima sakyti, žmonės rasė tūkstancius laisku, bet niekas i juos negavo jokio atsakymo. Tokios tai, mazdaug, susiieskėjimo galimūmai buvo anose dienose.

* * *

Kaip gervės giedros, sulaukėmė mes karo pabaigos ir demokratisko jo laimėjimo. Dabar islakstė visi velnio apsėstieji. Visi is naujo emėsi ieskoti savo artimųju. Niekas tam darbu netrūkdo. Dabar viskas, sakė, priklauso nuo mūsų paciu tinkamo sugebėjimo ir organizacijos.

Tai, zinote, emėiausi ir as ieskoti savo artimojo Mato Groko. Bet jau gerokai palaukes, kai susiorganizavo visos ieskojimo institucijos, kartotekos.

Vargingemis gelezinkeliu kelionėmis nusi-gaunu i centra, kur yra isgarsintos kartotekos. Ieinu ir sakau.

— Zinote, ieskau Mato Groko, savo artimojo . . .

— Labai malonu, — atsakė tarnautojas. — Tuojau tamsta zinosite, kur, būtent, gyvena tamstos artimasis Matas Grokas . . .

Jis pasilenkė prie tokios dėzutės, pasig raibė tarp kartaniniu blankeliu ir tarė:

— Zinote, tokio nėra pas mus iregistruota. Pas mus viskas labai tikslu — jei kas yra, tai yra, — pridurė jis, pastumdamas dėzute.

— Atleiskite, norėciau as dar viena asmeni patikrinti, — pasakiau pusiau nusimines.

— Prasau. O kaip pavadė?

Cia as susimeciau ir pasakiau sava pavarde. Tarnautojas pagriebė kita dėzute, paieskojo ir atsakė:

— Zinote, tokio irgi nėra . . . Tuomet as pasakiau storu burtu:

— Kaip as galiu susirasti savo artimaji Mata Groka, jei pats saves nerandu . . . Lygiai pries keturis mėnesius as pats atveziau cia

mūsų stovyklos sarasus ir prasiau itraukti kartotekon. Bet, kaip matote, nė vieno nėra . . .

Tarnautojas tik patraukė peciais ir pasakė: — Na, tai galima jūsu pavarde iregistruoti . . .

Iseidamas nutariau, kad sitaip tvarkydamies mes nesusrasim net iki paskutiniojo teismo dienos . . .

* * *

Ieskau jau savo priemonėmis Mato Groko. Kiekvieno, kuri tik sutinku, klausiu: — Ar negirdėjote, kur tokio Mato Groko? Zinote, toks zvairas ant vienos akies . . .

Vienas guvus vaikas pasisake, kaip tik girdėjas Mata Groka esant vienoje stovykloje Amerikieciu zonoje, kazkur apie Kemptena. Vaziuoju as i ten, reikia juk artimaji susirasti. Vienoje stotyje nakti laukiu traukinio. Zinoma, atsiranda daugiau tautieciu. Pasiteirauju apie Mata Groka su zvaيرا akimi.

— Ot, zinote, prie anojos stal'uko sėdi mano brolis. Jis kaip tik t'je stovykloje gyvena ir pasakys tikrai — yra toks, ar ne.

Tas brolis ir sako:

— Toje stovykloje gyvenu nuo praeitu metu spalio mėnesio ir visus pazistu, bet tokio Mato Groko nėra. O kaip jis atrodo?

— Zinote, toks zvairas ant vienos akies . . .

— Ne, zvaירו pas mus nėra nė vieno. Yra tik vienarakis . . .

— Ne, — sakau, — mano artimasis yra su abiem rankom.

— Tai jums nėra reikalo nė vaziuoti. Bereikalingai tik vargsite. Iki stovyklos reikia eiti dar kelis kilometrų per molynus ir vandenį . . .

Ir vėl visos viltys dinga. Vadinas, Matas Grokas man vėl tapo pala'dotas. Bet salia sėd'is zmogelis prabilo lietuviskai:

— Vaziuokite, ponas, vaziuokite! Stai, kaip man atsitiko beieskant brolio. Nugirdes kur, mazdaug, yra brolis, nuvaziuoju i viena didele stovykla. Nueinu i komiteta ir sakau: „Norėciau pasiziūrėti sarasu. Ieskau brolio.“ O komitetas man: „Neduodame niekam mes sarasu ziūrėti.“ Tuomet as sakau: „O kaip as surasiu broli?“ — „Kaip pavadė?“ klausia. — „Dūda Jokūbas!“ Nė nemirktelėjes komitetas atsakė: „Tokio nėra pas mus.“ O as galvoju, kaip galima turėti tokia gera galva, kad nemirktelėjus atsimintu kelis tūkstancius pavardziu? O paskui manau: jei valdzioj sėdi, tai ir geras galvas turi . . . Nėra, tai nėra . . . Vakaras, niekur nebeisvaziuosi. Apsinakvoju

Lauku Lietuvai

1946. II. 16

Ai, nerimk, o sūnau, be Tėvynės! —
Tavo zemė po kraujo ledu . . .
Tu isklydai, namu neapgygnes,
tiesai liudyt Tėvynės zaizdu.

Lauko kryziai pavarge nusvyra,
o sirdis-kaip kadais-vis gyva:
kaip balandis per amzius vis tyra
saugai villi, lauku Lietuva!

Tau ne karta, kanciu Solentizante,
gaude girios: „I laisve eime!“
Traukė gentys Dubysos pakrante
amziais gyvos senoliu zeme.

Pro audras, pro lijundras ir speigus
laisvės varpas Tau gaudė ir gaus:
„Būk laisva! Te pavasariai daigūs
sauks svečiuosna zvaigzdesnuo dangaus!“

kazkokiam kambaryje. Isėjau pasivaikscioti. Griztu, duru daueybė — paklydau. Pataikiau ne i ta kambari. Praveriu duris, ziūriu — prie stalo sėdi mano brolis ir laikrasti skaito . . . Matote ponuli, kaip yra su tomis valdziomis . . . Kito reikalas — nė po kam . . .

* * *

Prietyrusio senio padrasintas, vaziuoju as i ta stovykla. Po ilgo vargo pasiekiu. Ieinu i pirma baraka. Pasitinka mane senis ilgais ūsais. Liemenėje ikabinta milziniska varinė laikrodzio grandinė. Jis issitraukia kokio kilogramo svorio laikrodi ir sako:

— Pirkau ji Rygoje dar pries rusu — japonu kara. Kiek dabar toks galėtu kastuoti Anglu zonoje?

— Nezinau, prieteliau, — sakau. — O gal jūs cia pazistate toki Mata Groka?

— Ne. Tokio cia nėra. As cia visus pazistu. O kaip atrodo?

— Toks, zinote, zvairas ant vienos akies . . .

— Cia vienas yra zvairas ant abieju akiu, gal tas pats. Tas, rupūzė, turi centneri rugiu, bet neduoda samagono isvaryti . . . Eime pas ji, gal dabar duos, kai artimas atvaziavo . . .

As nuejau i rastine ir sakau:

— Meldziu pasakyti, ar yra pas jus Matas Grokas?

Laiskas Nezinomajam Kariui

Nezinomas Kary,

Ta nakti, kai niuri tamsa dengė tėviskės laukus, kai vėjas, lietus ir audra sėlo, Tu isėjai. Isėjai pasitikti prieso, grasancio tėvu zemei. Tu palikai namuose is skausmo alpstancia motina, ir issinesei is josios ranku palaiminina. Jos auka, kilnumas ir noras laimėti susikaupė Tavo sirdyje, ir Tu tapai, lyg Achilles, stiprus ir galingas. Tu nepabugai prieso, nebaisus Tau ju skaitai ir ginklai.

Nezinomas Kary, Tuėjai neklupdamas ir nedvejodamas. Tavo akyse spindėjo pasiryzimas, o rankos tvirtai spaudė ginkla. Juk Tu gynei Tėvyne, gynei savo motina, tėva, sese ir broli.

Tavo rankose buvo mūsų laimė — Tėvynė. Nesėi ja iskėles per minia, per laukus, it-graziausia gėle. Tu zenget per

prarajas ir bedugnes, per asaras ir krauja. Tavo kelias vienas: Tėvynė. O tai auksciau ir graziau uz viska.

Tu kovojai, saves nematydamas. Tau Tėvynė ir laisvė — viskas. Tu spyreisi pries audra, salti ir bada.

Tu ir dabar budi Tėvynės sargyboje. Tavo mintys ir sukiai tesiami kitu nezinomaju. Tavo vardas — Nezinomasis, taiciau kiekvienas Tave jaučia ir mato. Tavo zygiai ir meilė Tėvynei mus vercia sekti Tavo pėdomis.

Ir dabar Karo Muziejaus sodelyj Tu lauki mus griztanciu su laisvės ziburiu. Viena diena mes tikrai grisime. Ir vel skambės laisvės varpas, ir mes susirinke — visa tauta — nulenksime Tau galva.

D. Masalaitytė,

Liubeko Ginnazijos mokinė.

Skautu zodis

Mes Tėvynei

Esame senos, garbingos Lietuvos vaikai. Tautos, kuri prazilusių amžių laikotarpyje krauju ir aukomis grindė savo laisvę, o ja puoselė pažangumų kultūroje, civilizacijoje ir kitu kuo. Daug pergyveno mūsų tėvynė žiauriu ir piktu tragedijū. Tačiau netekuomet ji nebuvo taip palauzta ir niekada neteko jai išgyventi tu gyvybinių pavojū, kurie dabar yra ja surakine. Tikrai, budami stiprūs dvasioje, sveiki fiziniai, lengviau pajėgsime nugalėti visus sunkumus kurie šiandiena mūsų tėvyne sukauste, piktais vergovės reteziais, zaloja ir niekina. Todėl, esant tokios žiaurios situacijos akivaizdoje, privalome dvasiniai tobulėti, fiziniai stiprėti.

Apsidaire po mūsų stovyklas, be gera, nemaza rasime ir blogo. Dalis mūsų tautieciū, kaip tos benamės bitės, veikiama ivairiu blogybiū, sugniužo doroveje, pakriko moralėje. Pasėkoje to, apsedo mus visa eilė blogybiū: vienu kitais nepasitikejimas, daug kas gyvenime sveria vien tik materialinemis gėrybemis, ivaziavome ir girtavome ir kortu avantiuras. Liūdniausia, kad sios piktos, nuodijancios blogybės paskleidė savo nuodus ir surakino jautriausia tautos zieda-jaunima, kuriame glūdi tautos ateitis ir ismintis.

Vienas didziausiu tu negeroviu priesu-skautybė, kurios pagrindinis tikslas vispusiskai isaukleti dorus krasto piliecius, gerus kovotojus, karstus patrijotus. Skautybė, kaip tokia, padeda jaunimui kopti ir siekti gėrio ir laimės savo tėvynei ir sau. Ji savo placia ir grazia ideologine programa ugdo jaunime riteriskumo dvasia, grūdina valia, moko savarankiskumo. Skautybė, būdama jaunimui kelrodziu, neissemiamos energijos saltiniu, sukelia jaunuomenėje dinamaine dvasia, atitraukia ja nuo pragaistingo ir zalingo kelio. Todėl yra nenuostabu, kad pries keliasdesimt metu pasėta skautybės sėkla ivairiu tautu jaunuomenėje rado gera dirva, graziai augo ir davė brandziu vaisiu. Nepriklausomoje Lietuvoje skautu organizacija sudarė pati grazi ausia mūsų jaunuomenės zieda. Ji ėjo pavyzd-

ziu visam kitam jaunimui, isauklėdama visa eile zymiu veikėju, kariu ir kitu sriciu darbininku.

Dziugu, kad mūsų iseivijoje atbudusi Lietuvos skautu dvasia subūrė nemaza jaunuomenės po skautu vėliava. Skautai, eidami nuolatinės dinamikos keliu, graziai savo veikima rutulioja, sakoja, inesdami kas kart vis didesni indėli i skautu organizacija ir mūsų stovyklū gyvenima. Daugis skautu vienetu suruose visa eile iskyļu, stovyklū, paskiru laužu koncertu, vaidinimu, kai kur leidžia net laikrastelius. Visa tai yra labai gražu ir kilnu. Tačiau to nepakanka. Mes, skautai, privalome buti arciausiai visu mūsų siekiamo idelo-pasiruosti grizti Lietuvon. Todėl musu mintys ir jėgos kuo pozityviau ir racionaliau turi būti sunaudojamos kovai dėl Laisvės, dėl Lietuvos ir visu mūsų giedresnio ir skaidresnio rytojaus. Siandiena mes, budami fiziniai ne tokie gausūs ir stiprūs, privalome dvasioje buti milzinais. Juk nėra pasaulyje

jėgos, kuri galėtu, mums uzdrausti galvoti, pajėgtu mūsų dvasia uzslōpinti. Ilgesiu, nusiminimu Tėvynei sunkios nastos nepalengvinsime, tik nuolatiniu darbu ir kova sulauzysime tuos retezius, kurie šiandiena supa Lietuvā.

Sesės ir broliai! Minint gedulu pasipuosusia vasario 16 diena-mūsų tautos gyvybės simbolio svente, susikaupkime ir pasiryzkime dar daugiau jėgu skirti Lietuvai. Mes šiandiena negalime islikti nuosaliai tos kovos, kuri vyksta pavergtoje mūsų tėvynėje, ten, kur šiandiena verda kova dėl mūsų geroves ir egzistencijos. Kovotojai viska aukoja-turta, krauja ir gyvybe. Todėl mes, skautai, atklyde i svetima krasta, kaip ereliai palauztais sparnais, neprivalome sparnus suglaude, stovėti ir laukti, bet kuo daugiausia dirbti ir aukotis dėl savo krasto isvadavimo. Todėl Vasario 16 tesupina mus visus i dar stipresne grandi siekti idealo-Nepriklausomos Lietuvos.

SKTN. VL. PAUZA.

Buxtehudes vietininkija

Pries keleta mėnesiu Buxstehudėje isisteigusi „Antano Smetonos“ skautu draugove savo veikima graziai plėtoja. Skautu skaičiai padidėjus buvo suorganizuota antra draugovė. Skautai turi gerus rysius su vietos UNRRA, kuri aprupino juos uniformomis ir sporto irankiais. Be to, glaudu kontakta uzmezgė su viena angļu skautu draugove Anglijoje, per kuria gavo

nemaza pluosta skautisku knygu. Skautams dideli sirdinguma parodė, jiems padedamas ir globodamas, UNRRA pareigūnas danu skautininkas kapitonas P. Knoth. Sausio mėn. 21 d. buvo suformuota skautu vietininkija, kuriai vadovauja skautu iniciatorius buves draugininkas skilt. R. Michalaukas. Viso yra daugiau kaip 70 skautu.

V. P.

Buxterhudėje nuo pereitu metu spalui mėn. 11 d. veikia „Pirmojo Lietuvos Prezidento Antano Smetonos“ vardo draugovė is 8 skilciu: 6 berniuku ir 2 mergaiciu. Nuo ikurimo dienos draugovei vadovauja energingas draugininkas R. Michalaukas. Jo rūpesciu is UNRRA gauta skautams ir skautėms uniformos, baltiniai ir batukai, zaidimo ir sporto reikmenu. Uzmezgti glaudūs rysiai su angļu Plymouth'o skautais, kurie mielai sutiko Buxterhudės skautus globoti, prisinti skautiskos literatūros.

Kultūriniame darbe skautai pasizymi meniniais pasirodymais.

Graziai ir ispūdingai paminėta Lapkricio

23-ji diena, pastatant skauto J. Silainio montata „Lietuvos karys permainingo likimo kelyje“. Sausio mėn. 9 d. buvo suruostas koncertas angļu kariams. Be aukstu UNRRA pareigunu, gėrėjosi ir vienas angļu generolas.

Vasario 2 d. suruostose būklo ikurtuvėse dalyvavo vietos karinis komendantas, latviu, lenku atstovai ir daug kitu sveciū.

Danu skautininkas, UNRRA Stades skyriaus pareigūnas, kapitonas Knoth ypatingai padeda skautams, visokeriopai juos remdamas.

Leidziamas draugovės sieninis laikrastėlis „Vytytis“, kuri redaguoja skautas J. Silainis.

BEBRAS.

Neumünsterio skautu tuntas

Pereitu metu lapkricio mėn. 9 d. Neumünsteryje skautininko A. Gudaicio iniciatyva buvo atkurta skautai. Buvo sudarytos dvi draugovės: skautu-ciu „Kestucio“, -draugininkas skautu. A. Gudaitis, adjutantas sk. Grucas ir jaun. skautu-ciu d-ė „Dariaus-Girėno“, -draugininkas skautas A. Dilkus, adjutantas sk. J. Stravinskas. Be to, sudarytas Skautu Vyciu „Kun. Margio“ būrelis, kuris netrukus performuotas i skautu vyciu „Kunigaikscio

Margio“ draugove, kuriai vadovauja skautas vytytis pasklt. V. Matulaitis, adjutantas skaut. vyt. pasklt. V. Zibas. Kiek vėliau isikurė ir vyr. skauciu būrelis, vadovaujamas vyr. skautės pasklt. R. Ciziunienės. Veikimui placiau issisakojus, sausio mėn. 7 d. buvo suformuotas tuntas, kurio sudėtin, be vietoje veikianciu skautu-ciu draugoviu, priskirta Kylio ir Flensburgo vietininkijos. Tuntui sumaniai vadovauja skautininkas A. Gudaitis.

PRANESIMAS

Angļu zonoje esantieji skautu Tuntai ir Vietininkijos prasomi kuo skubiau pranesti savo tikslus adresus Angļu Zonos Vadeivijai, Lübeck, Moltkestraße ra.

SKTN. VL. PAUZA, VADEIVA.

OFICIALIAI LEISTA VEIKTI SKAUTAMS

Angļu zonos skautu vadeivija neseniai per UNRRA gavo 8 Korpuso stabo rasta, pagal kuri leidziama veikti Pabaltijo tremtiniu skautu-ciu organizacijai, globojant ja britu skautams-tėms.

Smulkesniu nurodymu skautu reikalais gal. ma gauti britu 8 korpuso stabe is atstovo organizaciju reikalams.

PADĖEKA

Glückstadto Lietuviu Komitetui, atsiuntusiam „Laisvės Varpui“ 113 RM., ir Pranui Butkui uz 50 RM. auka nuosirdziai dėkojame.

„LAISVĖS VARPO“ REDAKCIJA.

— Yra, — sako, — kaip tik . . .

— Aciu Viespaciui . . .

Ieinu i valdzios nurodyta patalpa, kuri norėtus kambariu vadintis. Pasienu dvieju aukstu lova. Antklodėmis galvas apsisuke miega du ir taip knarkia, kad visos barako sasparos linguoja. Zadiniu ta is pirmojo auksto:

— Ar negyvena cia toks Matas Grokas?

— Ne. Metu metais cia tokio nėra buve . . .

Paskutinė vilties kibirkstėlė uzgeso. Einu vėl i rastine, sakau, gal nesusipratimas.

— Negali būti, — sako. — Einame patikrinti.

Gristame su valdzia. Matas Grokas sėdi antrame aukste ir krapsto akis.

— A, velnias zino jo pavarde . . . — sako tasai is pirmo auksto.

— O, sveikas prieteliau, — apsikabina mane Grokas. — O as tikrai maniau, kad tave bombos Berlyne uzglusino . . . Labai gaila . . . Zinai, tavo cemedanus velnias nujojo Rytprūsiose. Staciai pavogė . . .

Na, zinote, artima dar siaip taip per vargus galima susirasti, bet jau cemedanus tai reikia perzegnoti. Prasome nebeturėti bereikalingu rūpesciu.

SPORTAS

Sporto ir fizinio lavinimo tvarkymas

Greta visu kultūrinio pramogu sportas ir fizinis lavinimas mūsų jaunuomenės tarpe įgavo teigiama linkme. Nuo pereinamojo metu sportinis sąjūdis, kad ir mazame maste, palyginus su mūsų nepriklausomos Lietuvos sportiniu gyvenimu, reiskiasi itin gyvai. Čia vienoj cia kitoj sporto sakoj mūsų sportininkai yra pakankamai pajėgūs reprezentuoti. Gal būtų, jokia kita visuomeninė ir kultūrinė veikla nera taip populiarai ir patraukli kaip sportinės varžybos, kuriose sportininkas atstovauja tauta ir savo pranasumu parodo atsieliktus sportinius laimėjimus.

Nesigilindamas i atsieliktus mūsų sportinius laimėjimus, noriu iskelti keleta neigiamybiu — trūkumu, kurie iskilo mūsų sporto vadovu tarpe, ruosiant platesnio masto varžybas su kitomis tautomis.

Turėdami savo tarpe geriausius krepšininikus ir nemaza kadra lengvatletu, sachmatininku, futbolininku ir kitu sportininku, turėjome progos ir galimumo jau praeitais metais bent paskiru zonu rajonuose surengti visa eile kursu didesnėse stovyklose, kad parengtumėm tiek administraciniam tvarkymui, tiek techniskam rungtyniu organizavimui bent pagrindini sportini kadra, kuris galėtų būti ramsciu mūsų sportinei veiklai.

Praeitais metais ivykusios varžybos platesniu mastu vadinamu olimpiadu vardu, pav., Schwarzenbecke ir Augsburgu, be paskiru laimėjimu, technisku pravedimu ir parengimu is mūsų pusės buvo zemiau kritikos. Arciau pazistanciam sia sriti ir darba susidaro ispūdis, kad nei vietos komitetai, nei ten atstovavusieji sportini darba asmenys neturėjo ne maziausio supratimo bei noro sutvarkyti viska taip, kaip reikalauja sportinė disciplina ir tvarka. Trūkstant tokiu asmenu vietoje, galėjo pasikviesti patyrusius žmones is kitur varžybu organizavimui ir pravedimui, o nestatyti lietuviu sportininku kaip aktyviaus di lyvioi tokia kritiska būkle ir netvarka, kuria pergyvendamas sportininkas turėjo daugiau rausti dėl savuju nesugebėjimo, o ne galvoti apie pasekmes.

Stai Schwarzenbecko olimpiados pirmieji mūsų atstovai, ten vietoj būdami ir neturėdami dar nė vieno dalyvio varžybos, isdriso sudaryti bendra sportiniu varžybu programa, visiskai nepagalvodami apie tai, kas ja vykdys ir atstovaus. Vėliau, matydami, kad iklimpo ir jausdami savo „didvyrisko“ mosto gala, pasitraukė, o darba sukrovė kitiems, kurie ta nasta turėjo vilkti ligi galo, taciau sunkiai begalėdami visa atitaisyti. Tik dėka vietos komiteto pareigūnu ir nepaprastai malonaus sportininku priemimo, kuri parodė visi gyventojai, suvaziave dalyviai ryzosi atiduoti viska, ka galėjo. Atrodė, kad sis ivykis bus gera pamoka ateiciai. Bet stai augsburgieciai, oficialiai turėdami net savo sporto vadus, nuėjo lygiai tokiu pat keliu, ir isskyrus laimėta krepšini ir keleta individualiu varžybu, viskas buvo taip nevykusiai suorganizuota, jog neverta nė kritikuoti. Turint aplink tiek geru lengvatletu, ju nepakviesti ir laiku nepainformuoti, leisti sudaryti tokia programa ir tasku skaiciavima, kuris neislaiko jokios sportinės kritikos (kamuolio zaidimu taskai prilyginti estafetėms!) ir po to dar laukti laimėjimo, parodant ir kitus savo nesugebėjimus, tai daugiau negu mūsų sportinio darbo ir lygio zeminimas. Tai pergyveno visi aktyvus dalyviai, tai matė ir jautė sportiskoji visuomenė. Kai padėtos visos pastangos ir jėgos, kai sutrauktas tinkamiausias sportinis elitas ir pralai-

mima, tada daromos atitinkamos isvados, vertinant priesa pajėgesniu, taciau tik ne tada, kai kiti kovoja geriausiu sastatu, gindami savo spalvas, gi keletas musiskiu beviltiskai eikvojasi, stengdamiesi pagerinti padėti.

Si blogybė siais metais neturi kartotis mūsų sportiniam gyvenimes. Tik tinkamai parengtas jaunimas gali mus placiau reprezentuoti, o bendrai sportinei veiklai pagyvinti turi būti pravedamos ivairios tarpusavio varžybėlės.

Antra didziulė yda, kuri sportiniam darbe palieka labai juoda ir neisidildoma dėme — tai palinkimas i profesionalizma ir paprasta sumaterialiskėjima. Dalis sportuojancio jaunimo, ne karta pasinaudodamas gausios ir dosnios publikos gera nuotaika uz savo laimėjimus pravedavo kepurine rinkliava neva sporto naudai. Sios aukos be jokios atskaitomybės dazniausiai dingdavo ivairiu vakarienu pavidale. Tai sportinis vėzys, su kuriuo kovoti visu mūsų pareiga. Sportininkas mėgėjas nebuvo ir negali būti atlyginamas uz savo laimėjimus ir darba isskyrus dovanas, todėl zengimas i cirkini sę o tini pasipelnima tolygus sportiniam issigimimui.

Sportininkai nuo to yra grieztai saugojami ir tarptautinės sporto institucijos tokius sportininkus diskvalifikuoja visam amziui.

Lietuviai Londono parodoje

S. m. kovo mėn. viduri Londone numatoma surengti plataus masto paroda, vaizduojancia angliu okupaciniu istaigu veikla Vokietijoje. Sicje parodoje bus taipogi ir isvietintuju asmenu skyrius. Tam reikalui angliu karine valdzia kreipėsi i lietuviu, latviu, estu ir lenku komitetus Liubeke, prasydama parūpinti tai parodai eksponatu: tautiniu dirbiniu, vietos amatu dirbtvuiu gaminiu, fotografiju, diagramu ir pan. Pravedus plataus masto akcija stovyklose,

Todėl mūsų jaunam sportiniam darbu tokios ydos nepaprastai skaudzios.

Trecioji, lyg ir nekalto pobūdžio, yda — tai per mazas dėmesio kreipimas i sportini darba visos eilės komitetu, kurie iziūri kultūrine veikla tik paprastam chore, vaidinime ir kt.

Mano giliu isitikinimu sportiniai pasirodymai turi tikrai nė kiek ne-menkesnio svorio ir kultūringumo prado, kaip ir kitos pramogos, kurioms nereikalingas nė toks pasirengimas ir kovos dvasia.

Kas geriau ir tinkamiau reprezentuoja mus isevijoj, sunku pasakyti. Tik viena aisku, kad visos sritys turi turėti reikiama dirva ir pritarima.

Tad Nepriklausomybės sventės proga isipareigokime būti tikrais sportininkais — kovotojais. BR. KETURAKIS

SPORTO KRONIKA

VL. BAKUNAS — VYR. SPORTO VADAS

Vyriausiu sporto vadu visoms zonoms paskirtas buves Kūno Kultūros Rūmu vicedirektorius ir sprintu meisteris Vladas Bakūnas.

Schleswig-Holsteino ir Hamburgo srities sporto vadu vienu balsu isrinktas kap. Br. Keturakis, Liubeko sporto vadas.

STALO TENISO RUNGTYNĖS FLENSBURGE

Flensburge ivykusiose stalo teniso rungtynėse viesėjo Liubeko meisteriai Brazlauskas ir Mišūnas I, kur sustiprine vietos lietuviu komanda, laimėjo pries estus 5:4.

Is Oldenburgo padangės

OLDENBURGAS. Lietuviu stovykla „Unterm Berg“ UNRRROS isakymu, pirmoj eilėj rūpintis gimnazijos žmonėmis. Ta prasme s. m. vasario mėn. pradžioje ivykdytas zmoniu perkilnojimas. Is Ohmstede stovyklos, iskeliant lietuvius i Wehnen stovykla (6 km. nuo Oldenburgo, Lehrtekyptimi), apie 30 asmenu, suristu su gimnazija atkelta i „Unterm Berg“. Apie 250 untermbergieciu issikėlė i naujaja stovykla arba isvaziavo kitur. Cia steigiamas skaitykla ir kt.

Nors „Unterm Berg“, kaip gimnazijos stovykla, ypatingai turētu rūpintis gimnazijos mokiniams bei mokytojais, taciau stovyklos vadovybė i gimnazija vis dar ziuri kaip i nasta. Tiesa, gimnazija savo egzistencija jau pateisino; antra vertus, prie dabartinio „Unterm Berg“ komendantu p. Spokevicius nuotaika stovykloje nusistovėjo, bet ir dabar dar gimnazijai nedaroma zymesniu lengvatu.

— Vasario 6 d. „Unterm Berg“ stovykloje pradėti kirpimo ir mezgimo kursai, kuriuos veda ymi sios srities specialiste. Kursais susidomėjimas didelis. Lanko apie 80 moteru.

— Pastaruoju laiku pradėjo veikti elektros monteriu kursai, kuriuos lanko apie 35 asmenys.

buvo surinkta apie 70 ivairiu eksponatu, k. a. medzio droziniu, ivairiu audeklu tautiniais rasta, tautiniu juosteliu, mezgtu pirstiniu ir t. t. Buvo padaryta nemazai nuotrauku is stovyklu gyvenimo, paruostos kelios diagramos. Estai patiekė apie 800 eksponatu, latviai apie 300.

Lietuviu Komitetas sia proga dėkoja visiems davusiems eksponatus ir visiems talkininkavusiems eksponatus renkant ir fotografijas bei diagramas paruosiant.

— Kaip „Unterm Berg“, taip ir „Lituanikos“ stovykloje be pertraukos vyksta soferiu kursai. Vazinėjimo praktika atliekama kursu iniciatoriui-lietuviu nuosavomis masinomis.

Kitos stovyklos

Augsburgas. Miesto srityje privaciuose butuose gyvena apie 1500 lietuviu, kurie yra susiorganizave i du Lietuviu Sajungos skyrius. Augsburgu, mazdaug po du kartu i mėnesi, pabaltieciai: lietuviai, latviai ir estai ruosia koncertus. Lietuviu muziku cia yra Simkus, Jeronimas Kacinskas, pianistas Mrozinskas, dramos aktoriu-Dauguvietytė, Henrikas Kacinskas, Skėma, Palubinskas, K. Vasiliauskas ir Zukas, baleto artistu — J. Drazdauskaitė, R. Drazdauskaitė, B. Ciunovas, K. Knitaitis, St. Madziliauskas, dainininku — Sestakauskienė, Kievalaitytė. Kolonijos sveikatos reikalais rūpinasi pulk. prof. Ozelis ir kiti daktarai.

Insbrukas. Apie Insbruka gyvena apie 500 lietuviu. Komiteto pirmininkas maj. Levickas. Maitina prancūzu Raudonasis Kryzius. Raudonojo Kryziaus atstovė yra dr. Sakėnienė. Anksčiau gaudavo siuntinėlius karta per savaite, dabar du kart per mėnesi. Siaip pragyvenimo salygos neblogos.

Ar UNO bus perorganizuota i tarptautine vyriausybė?

Atidarydamas pirmąją Jungtinių Tautų Organizacijos/UNO/sesija 10 d. c. r. e., Jurgis Vlt r kitko i susirinkusius atstovus pareiškė: „Turi e savo rankose galimuma sukurti arba sur kinti laime milijonu jūsu artimųju ir ml jonu zmonių, kurie dar negime. Siandien esame didžiulių galimumu isvakarėse. Ateinančiu savaiciu bėgyje nuspresite, ar tamsybė, kurios tik ka isnyko, dings is pasaulio, ar debesyta vėl aptemdys pasauli, kuris taip troksta sviesos.“

Nuo pat pirmos dienos UNO taip reikalinga vienuma, tvarkant naujais pagrindais pasauli, sutrukde ne kas kitas, kaip tik Maskvos politika, slegianti visa pasauli. Maskva jau UNO pirmininko rinkimo metu parodė, kad jai rūpi ne milijonu laimė, bet jos pacios egoistiniai tikslai. Po to gi, kai i Londona atvyko sovietu delegacijos galva Visinskis, jis bematant panorėjo UNO konferencija paversti sovietisku teismu. Jam atvykus buvo tuoj pareikalauta visu izalumu isbraukti is dienotvarkės Persijos klausima, Sovietu Sajunga pastaciusia kaltinamojo padėtin, ir itraukti sovietu delegacijos iskeliamus Graikijos ir Indonezijos klausimus.

Tai is dalies pavyko. Bet kartu sukėlė tokia visos Britu spaudos reakcija ir toki Beveno atsikirtima, koku Visinskis visai nelauke. Ministeris Bevinas savo kalboje aiskiai ircdė, kad pasaulio taikai gresia ne graiku vyriausybės pakvietimu atvyke Graikijon negausūs Britu daliniai, bet Maskvos ir jos diriguojamu komunistiniu partiju pragaistinga propogarda ir ivairūs neaiskūs samokslai. Gi Britu spauda ta proga priminė sovietu delegacijos pirmininku okupacinės sovietu kariuomenes Lenkijoj, Rumunijoj, Bulgarijoj ir t.t.

Nors sitos diskusijos didesnio konflikto nesukėlė ir Visinskis, pamates savo nepasisekima, susvėlnėjo, tae iau tai visvien sudrumstė UNO iskilminga nuotaika ir parodė pasauliui, kad, ja tvarkant pagal nauja dvasia ir naujus demokratinius nuostatus, nesama vieningumo.

Si fakta dar labiau isryskino ivykiai uz konferencijos ribu. Stalinas su Molotovu, kaip tik UNO posėdziu metu, pasakė dideles rinkimines kalbas, kuriose laikė būtina pabrėzti savo teorija, kad karu priezastys glūdi kapitalistiniu santvarku esmėj ir kad Sovietu Sajunga yra vienintelė socialistinė valstybė, kuriai kapitalistiniai krastai sudaro nuolatinį pavojū.

Visinskio manevrai UNO konferencijoje nėra atsitiktiniai, nes Sovietu Sajunga a priori nenori UNO pripazinti teisės spresti viso pasaulio problemas taikiu būdu.

Bet gi ta Maskvos politika yra pasaulio demokratiju is anksto kiaurai permatoma ir todėl svarbiu faktu reikia laikyti tai, kad kaip tik Winstonui Churchillui atvykus i Wasingtona, JAV prezidentui Trumanui buvo iteiktas vadovaujanciu Amerikos sluoksniu prasymas, kad jis padarytu zygiu perorganizuoti UNO i tikra pasauline vyriausybę, kuri imtusi radikaliu priemoniu atominiam karams pasalinti.

Siame prasyme, kuri pasirasė daugiau kaip tūkstantis Amerikos mokslininku, rasytoju, menininku, dvasiskiu, pramonininku ir partiju vadu, nurodoma, kad jeigu ta akcija UNO ribose sutiktu kieno nors pasipriesinima, tuo atveju prezidentas prasomas sukviesti konstitucini susirinkima tikta tu valstybiu ir tautu, kurios pritaria pasaulio vyriausybės sudarymui ir ta vyriausybę neatideliuojant sudarytu.

Tai yra istorinės reiksmės faktas, kuri mes sveikinam, tikėdami pasaulinės demokratijos laimėjimu. Labai gerai, kad si iniciatyvos imasi JAV, kurioj yra ir UNO buveirė. JAV, kuri visais svarbiausiais pasaulio klausimais yra vieninga su D. Britanija ir sudaro Anglosaksu demokratijos bloka, turi pakartamai dvasiniu, materialiniu, techniniu pajėgu isspresti pasaulinės vyriausybės reikalus visai kultūringajai zmonijai pageidaujama prasme.

Jaltos susitarimo turinys

Vasario 11 diena tuo paciu laiku Londone, Vasingtone ir Maskvoj paskelbtas Jaltos susitarimo tekstas, pasirasytas Rooseveltu, Churchillio ir Stalino pries vienerius metus.

Siuo susitarimu SSSR pasizadėjo 2—3 mėnesiu laikotarpyje po Vokietijos kapituliacijos pradėti greta sajungininkų kara pries Japonija. SSSR patiekė visa eile reikalavimu, kuriuos abu Vakarų sajungininkai pasizadėjo isteseti ir is dalies jau yra atlike.

SSSR reikalavimai: 1. Mongolijos tautinės respublikos status quo lieka ir toliau.

2. Sovietams turi buti atitaisytos 1904 metu rusu-japonu karo padarytos teisinės skriaudos.

3. Pietu Sachalinas, o taip pat visos kaimyninės salelės, turi būti grazintės SSSR.

4. Daireno prekybos uostas turi būti, atsizvelgiant SSSR interesus, sutarptautintas.

5. Sovietu Sajungai turi būti vėl leista issi-nuocmucti Port Arthura, kaip karo uosta.

6. Rytu Kinijos ir pietu Mandzurijos gelezinkelis, einas i Dairena, turi būti bendrai valdymas rusu-kinu bendrovės, issaui ojan t SSSR interesus. Kinijai paliekamas visiskas Mandzurijos suverenitetas.

7. Kurilu salos turi būti atiduotos Sovietu Sajungai.

Toliau trys didziuju krastu vyriausybiu galvos visiskai susitarė, jog pasiekus pergale pries

Japonija, sie SSSR reikalavimai bus visiskai ivykdyti.

Pagal Sovietu-kinu praeitu metu rugpjūcio mėnesio susitarima Kinijos naudai pakeisti trys Jaltos pateiktu reikalavimu punktai:

1. Dairenas paliekamas laisvu uostu, suteikiant Sovietu Sajungai ypatingas naudojimosi lengvatas.

2. Port Arthuras lieka bendra laivyno baze tiek sovietams, tiek kinams.

3. Dėl Rytu Kinijos ir Pietu Mandzurijos gelezinkelio administravimo SSSR nebereiskia joku pretenziju.

RINKIMAI SSSR

Vasario 10 dienos d. i Auksciausia Taryba ir Tautybiu Taryba, kaip pranasa B.B.C., balsavo 99,5 procentai. Isrinkta 1300 atstovu.

TAIKOS SUTARTYS SU VOKIETIJA IR JAPONIJA

JAV uzs. reikalu ministeris Byrnes spaudos konferencijoje pranesė, jog mazdaug 18 mėnesiu laikotarpyje bus sudarytos taikos sutartys su Vokietija ir Japonija.

Ar UNO isg'rs paveigtu tautu balsa?

Londono spaudos zinicmis, lenku organizacija Taryba Edinburge, rysium su vykstantia Londre Sajunginiu Tautu Organizacijos arba UNO konferencija, pasiu rė UNO plerumo susirinkimo pirmininkui, JAV uszieriu reikalu ministeriui Byrnes, Didziesics Britarijcs uszieriu reikalu ministeriui Eevin placia telegrama. Tcjc telegramcjc isreiktas karsciausias prasymas, kad UNO imtusi ginti lenku teises Lenkijcjc ir laisve mazesniu tautu, bentent Jugoslavijos, Bulgarijcs, Rumunijcs, Vengrijcs, Cekoslcvajicjcs ir Pabaltės valstybiu.

Mums labai dziugu girčėti, kad lenkai kvoccam i uz savo laisve ir teises nepamirsta ir mūsu. Kcva uz laisve yra visu paveigtuju bendras ir sventas reikalas.

— Londone ilgka laika vykusioj pasaulio jaunimo konferencijcjc, kurioj dalyvavo 60 saliu atstovai, buvo priimti steigiamoji Pasaulio jaunimo parlamento, kuris vadinsis „Demokratiskasis jaunimas“, istatai.

Stalino kalba

Rinkimu isvakarėse Stalinas didziuliam rinkimiriui mitinge pasakė kalba.

Kalbėdamas apie pasibaigusi kara, jis pabrėzė, jcg kapitalistiniu krastu tarpusavio nesutarimai ilgairiui priveda prie stipriu viso pasaulio kapitalistinės sstemos sukretimu. Krastai, kurie jaucias zaliavu atsargomis prarasesni, mėgina girklų pasiekti sau naudcs. Tuo būdu kapitalistinis pasaulis skyla i dvi priesingas dalis.

Pradžiusis karas visu pirma buvo islaisvirimo is fasizmo karas. SSSR istcjcimas karan tai dar paryskino. Tuo keliu buvo sudaryta Anglijos ir JAV koalicija, apėmusi ir kitas, mazesnes taika mėgstancias tautas.

Siis karas — ziauriausias rusu tautos istoricjcjc, — buvo puikus rusu tautiniu jėgu stiprumo bandymas.

„As neabejcu“, tesė Stalinas, „jcg mūsų mokslininkai, suteikus reikiama parama, netiktai pavys kitu krastu mokslinius laimėjimus, bet istergs dar net pralenkti“.

Baigdamas Stalinas paminėjo naujaji penkeriu metu plana, kuris ypačiai pakels produkcija ir gyvenimo lygi, palaiptiesniui mazinant kainas.

Esciu koncertas

Vasario mėn. 11 d. Aegidien saleje Liubeke girdėjome estu tautos representantes seseris Karmen Pri-Berendsen ir Karin Pri.

Karin Pri nuotaikingai ir jautriai paskambino Beethoveno, Chopeno, Debussy, Suberto ir kt. kūriniuis, parodydama puiku savo technikini pajėguma, isjaucaiant i autoriu nuotalkas. Karmen Pri-Berendsen smuiku atliko Francko, Bacho ir kt. veikalus. Solistė turi nepaprasta smuiko valdymo technika ir visai temperamentingai pajėgia atlikti siucs virtuoziinius kūrinius. Smuikininkė suzavėjo visa klausytoju sale. Smuikininkei akomponavo sesuo.

Estu tauta pelnytai gali didziuotiis siais dviem savo muzikiniaiis talentais. B. A.

Ats. Redaktorius Faustas Kirsas
Leidžjas: Liubeko Lietuviu Komitetas
Adr. Lūbe k, Moltkestraße 1a, telef. 2 20 59.
Druck: Lübecker Zeitung (618)